

**SHERLOCK HOLMESIN JA JOHN
WATSONIN KUVAAMINEN TELE-
VISIO- JA ELOKUVA-
ADAPTAATIOISSA**

Viveka Kiander

Opinnäytetyö
Huhtikuu 2015
Viestinnän koulutusohjelma
Käsikirjoittaminen ja kuval-
linen ilmaisu

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Viestinnän koulutusohjelma
Käsikirjoittaminen ja kuvallinen ilmaisu

KIANDER, VIVEKA:

Sherlock Holmesin ja John Watsonin kuvaaminen televisio- ja elokuva-adaptaatioissa

Opinnäytetyö 48 sivua, joista liitteitä 0 sivua
Huhtikuu 2015

Opinnäytetyöni tarkoituksena on tutkia tapoja joilla Sir Arthur Conan Doyle'n hahmot Sherlock Holmes ja John Watson on adaptoitu elokuvaan ja televisiosarjoihin aikojen saatossa. Tarkoituksena on tutkia miten ja miksi hahmot ovat muuttuneet ja mitä hahmoista on korostettu ja mitä jätetty vähemmälle. Opinnäytetyössä on käytetty lähteenä erilaisia Sherlock Holmes -elokuvia ja televisiosarjoja, adaptaation teoriaa sekä Sherlock Holmesia tutkivaa kirjallisuutta.

Työssä verrataan 20th Century Foxin ja Universalin 1900-luvun alun elokuvia, Granada televisiosarjaa 1980-luvulta, Guy Ritchien ohjaamat elokuvat vuosilta 2009 ja 2010 sekä BBC:n televisiosarjan Sherlockin hahmoja Sir Arthur Conan Doyle'n hahmoihin ja myös toisiinsa. Työssä käydään läpi hahmojen muuttumiseen vaikuttaneita asioita, esimerkiksi ajankohtaa sekä kaupallisuutta.

Tutkimuksessa tuli esille muutama mielenkiintoinen pointti. Mitä lähemmäksi nykyä tullaan, hahmot kuvataan kokoajan ihmisläheisemmällä tavalla, eli niihin lisätään syvyyttä esimerkiksi syvien ihmissuhteiden ja draaman avulla. Sherlock Holmes -adaptaatioissa keskitytään yhä enemmän henkilöihahmojen sisäiseen elämään ja Holmesin ja Watsonin suhteeseen.

Asiasanat: sherlock holmes, john watson, adaptaatio, hahmo, elokuva, televisio

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Degree Programme in Media
Scriptwriting and Visual Expression

KIANDER, VIVEKA:

The portrayal of Sherlock Holmes and John Watson in television and film adaptations

Bachelor's thesis 48 pages, appendices 0 pages

April 2015

The purpose of this thesis was to study the ways in which Sir Arthur Conan Doyle's characters Sherlock Holmes and John Watson have been adapted to film and television throughout the years. The aim was to study such details as how and why the characters have changed, what has been emphasized and what has been left in the background. Various Sherlock Holmes films and television series, the theory of adaptation as well as the literature on Sherlock Holmes have been used as references and sources in this thesis.

This thesis compared Sir Arthur Conan Doyle's characters to the ones in various films such as the 20th Century Fox and Universal films from the early 1900s, television series by Granada in the 1980s, Guy Ritchie's films from 2009 and 2010 and the BBC series Sherlock that started in 2010. The film characters were also compared to each other. The thesis studied the factors that have influenced the changes in the characters in these adaptations, for example the time when they were made and the increasing commercialization.

The study revealed a couple of interesting points. The characters were depicted the more humanely the closer to the modern era the adaptations were made. By increasing the drama and deep relationships the characters get considerably more depth. Sherlock Holmes adaptations concentrate more on the inner life of the characters and the relationship of Holmes and Watson.

Key words: sherlock holmes, john watson, adaptation, character, film, television

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	5
2	DOYLEN SHERLOCK HOLMES	6
	2.1 Holmesin kaanon	6
	2.2 Hahmot.....	7
	2.2.1 Sherlock Holmes	7
	2.2.2 Tohtori John Watson	10
	2.2.3 Kahden ystävän dynamiikka	10
3	1900-LUKU.....	13
	3.1 Mykkäelokuvien hiljainen salapoliisityö	13
	3.1.1 Holmes alkaa hahmottua	14
	3.2 Ensimmäinen suuren yleisön Holmes	16
	3.2.1 Sherlock Holmes sotasankarina	17
	3.2.2 John Watson astuu näyttämölle.....	18
	3.3 Uudistuksia ja uskollisuus alkuperäistarinoille.....	20
	3.3.1 Intohimoinen ja kulmikas Holmes	20
	3.3.2 Watson saa kunnollisen roolin	23
	3.3.3 Uusi yhteys ystäväysten välillä.....	25
4	2000-LUKU.....	27
	4.1 Holmes toimintasankarina	27
	4.1.1 Boheemi ja moderni mies.....	28
	4.1.2 Watsonin luonnetta aletaan korostaa.....	31
	4.1.3 Kumppanuus nousee tärkeäksi.....	33
	4.2 Holmes nykyajassa	34
	4.2.1 Hylkiö ja yksinäinen mies	35
	4.2.2 Kapteeni John Watson.....	38
	4.2.3 Kaksi poikamiestä	40
5	POHDINTA.....	44
	LÄHTEET.....	47

1 JOHDANTO

Sir Arthur Conan Doylen Sherlock Holmes tarinoita on adaptoitu valkokankaalle niin kauan kuin valkokangas on ollut olemassa. Opinnäytetyössäni haluan tutkia Sherlock Holmesin ja tämän luotetun ystävän Tohtori John Watsonin hahmoja ja sitä, miten ne on aikojen saatossa tuotu televisioon ja valkokankaalle. Haluan tutkia hahmojen persoonien, ulkonäön, suhteiden sekä funktioiden painotuksia eri adaptaatioissa. En aio niinkään pureutua salapoliisitarinoihin tai muihin pulmiin ja niiden adaptoimiseen. On mielenkiintoista nähdä miten kaksi tarinoille niin tärkeää hahmoa on adaptoitu genressä joka usein painottaa erilaisia älyllisiä pulmia ja rikoksia hahmonkehityksen sijaan.

Avaan ensiksi Doylen kirjoittamia alkuperäisteoksia ja sitä, miten hahmot on niissä kuvattu. Sen jälkeen tutkin erilaisia adaptaatioita, joita Sherlock Holmesista on aikojen saatossa tehty. Lähten perusteellisesti elokuvan syntyajoilta nykyaikaan asti. Opinnäytetyössäni pääsen vasta raapaisemaan suurta Holmes-filmien ja televisiosarjojen kirjoa koska niitä on niin paljon. Pysin kuitenkin valitsemaan niin sanotut merkkipaalat ja yleisesti Holmesia tutkivassa kirjallisuudessa nostetut adaptaatiot, eli 20th Century Foxin ja Universalin 1900-luvun alun elokuvat, Granadan televisiosarja 1980-luvulta, Guy Ritchien ohjaamat elokuvat vuosilta 2009 ja 2010 sekä BBC:n televisiosarja Sherlock.

2 DOYLEN SHERLOCK HOLMES

2.1 Holmesin kaanon

Sherlock Holmesin kaanon koostuu neljästä romaanista, sekä 56 lyhyestä tarinasta, koottuina viiteen kokoelmaan. Sir Arthur Conan Doyle kirjoitti ne hajanaisesti vuosien 1880 ja 1914 välillä. Doyle ei itse pitänyt salapoliisitarinoitaan kovin kannattavina, vaan halusi kirjoittaa historiallista fiktiota (Davies 2007, 9). Ne ovat värittäneet erilaisia salapoliisitarinoita tähän päivään asti, ja useammin adaptoituja hahmoja ja tarinoita saa etsiä. Alan Barnes (2011, 9) sanoo osuvasti kirjassaan *Sherlock Holmes on screen*, että aivan kuin Dracula tai James Bond, Sherlock Holmes on enemmän kuin sanat joista se lähti.

Doyle ei kirjottanut tarinoita kronologisessa järjestyksessä. Joissakin tarinoissa on päivämäärä jolloin ne tapahtuivat, mutta monessa tarinassa on ristiriitaisuuksia ja pieniä virheitä (Smith 2009, 20). Watson ei ollut kovin luotettava kertoja ja tarinat ovat täynnä pieniä asiavirheitä. Tämä on kuitenkin antanut ilmeisesti hyvin tilaa adaptaatioiden tekijöille, ja jotkut jopa leikittelevät niillä.

Rakenteellisesti Holmes-tarinat eivät olleet mitenkään mullistavia. Holmesin ja Watsonin dynamiikka on se, joka on jäänyt elämään, ja jonka käyttö lähti suureen suosioon Doylen jälkeen (Smith 2009, 93.) Tästä dynamiikasta kerron myöhemmin paljon lisää, kaanonissa ja erilaisissa adaptaatioissa. Itse lukiessani olen huomannut että tarinat seuraavat usein samaa kaavaa. Tarinoiden rakenne on hyvin usein sama, vaikka pienet nyanssit vaihtelevat. Tarinat ovat melkein kaikki tohtori Watsonin, Sherlock Holmesin ystävän, näkökulmasta. Kaksi tarinaa on itse Holmesin näkökulmasta, ja kaksi on kirjoitettu kolmannesta persoonasta. Tarinoissa Watson toimii Holmesin biografina, ja tarinat ovat Watsonin julkaisuja *The Strand* -lehdessä.

Holmes-aikajana on hajanainen, monen tapauksen ajankohtaa ei kerrota. Holmesin ja Watsonin aikajana on kuitenkin melko selkeä. Watson palaa sodasta heikkona ja köyhänä. Hän tarvitsee asunnon ja jonkun jonka kanssa jakaa vuokran. Hän tapaa Holmesin yhteisen tuttavien kautta ja muuttaa tämän kanssa Baker Streetille. Hän alkaa kulkea Holmesin mukana ja kirjoittaa seikkailujaan ylös. He asuvat yhdessä jonkin aikaa, kun-

nes Watson menee naimisiin ja muuttaa pois. Holmes lavastaa oman kuolemansa ja on poissa kolme vuotta, jonka aikana Watsonin vaimo kuolee. Holmes tulee takaisin ja Watson muuttaa takaisin Baker Streetille. Watson luultavasti menee uudestaan naimisiin ja muuttaa pois, mutta miesten ystävyys pysyy aina loppuun saakka. Tämä kaikki tapahtuu hajanaisesti eri tarinoiden aikana ja niiden välissä.

Salapoliisitarinoiden aiheet vaihtelevat pienistä oudoista pulmista murhiin ja aina poliittisiin skandaaleihin, tai niiden uhkiin, asti. Kirjoon mahtuu kiristyksiä, kadonneita henkilöitä, pieniä hassuja sattumia ja mysteerejä ja tietysti Holmesin arkkivihollinen Professori Moriarty. Mielestäni tämä mukava aiheiden kirjo on otollinen adaptaatiota varten. Mahdollisuuksia on monia, ja aiheiden yhdistelmiäkin on tehty todella paljon. Esimerkiksi Moriarty on hahmo, jota käytetään adaptaatioissa paljon enemmän kuin mitä hän esiintyi alkuperäisissä tarinoissa.

2.2 Hahmot

2.2.1 Sherlock Holmes

Sherlock Holmes—his limits.

1. Knowledge of literature.—Nil.
2. Knowledge of Philosophy.—Nil.
3. Knowledge of Astronomy.—Nil.
4. Knowledge of Politics.—Feeble.
5. Knowledge of Botany.—Variable.
Well up in belladonna, opium, and poisons generally. Knows nothing of practical gardening.
6. Knowledge of Geology.—Practical, but limited.
Tells at a glance different soils from each other.
After walks has shown me splashes upon his trousers,
and told me by their colour and consistence in what part of London he had received them.
7. Knowledge of Chemistry.—Profound.
8. Knowledge of Anatomy.—Accurate, but unsystematic.
9. Knowledge of Sensational Literature.—Immense.
He appears to know every detail of every horror perpetrated in the century.
10. Plays the violin well
11. Is an expert singlestick player, boxer, and swordsman.
12. Has a good practical knowledge of British law.

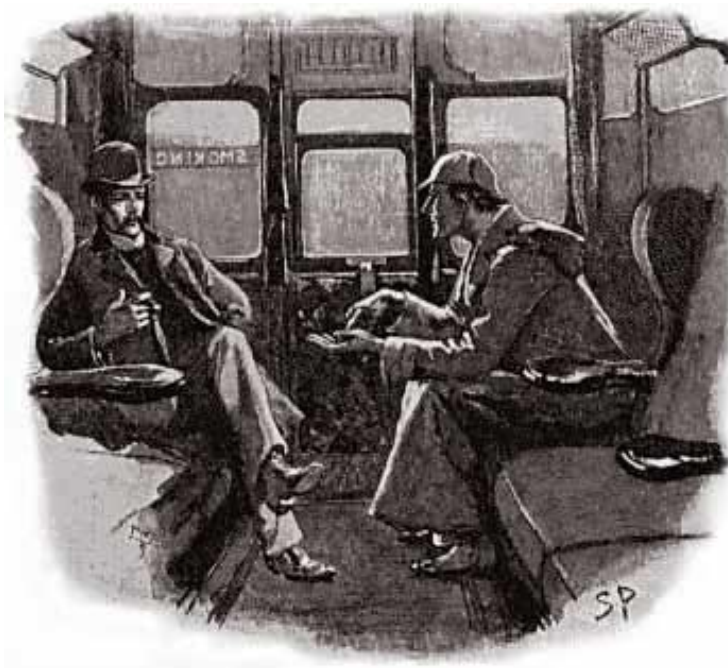
Näin listaa Tohtori Watson uudesta tuttavastaan Sherlock Holmesista. Holmes tietää paljon esimerkiksi myrkyistä ja on taitava kemisti, muttei tiedä mitään kirjallisuudesta, politiikasta tai astronomiasta. Hän on hyvä viulisti, nyrkkeilijä, miekkailija ja singles-tick –taistelija. Watson ihmettelee, että mitä tämän kaltainen mies mahtaa tehdä työkseen. Holmes saattaa pysyä kotosalla syömättä ja nukkumatta, tai pysyä poissa pitkiäkin aikoja. Watson saa tietää, että Holmes ei tiedä Maan kiertävän aurinkoa mutta osaa tunnistaa 140 erilaisen tupakan ja sikarin tuhkaa. Hänen perheestä emme tiedä paljoa; hänellä on seitsemän vuotta vanhempi veli Mycroft, ja hänen sukunsa ovat joskus olleet maanomistajia, ja että hän on sukua taidemaalari Verneille. (Thomson 2012, 12-14.)

Holmes on konsultoiva etsivä. Hän ei työskentele poliisille, eikä ole yksityisetsivä. Tavalliset ihmiset ja poliisi tulevat hänen luokseen tarvitessaan apua mitä ihmeellisimmissä asioissa ja ongelmissa. Holmes valitsee tapaukset mielenkiinnon mukaan, hänelle tärkeintä on mielenkiintoinen työ ja aivotyöskentely. Hänen metodinsa ovat kovin yksinkertaiset kun hän ne selittää; hän tarkkailee ympäristöä ja ihmisiä, ja tekee päätelmiä näkemänsä pohjalta. Esimerkiksi hän tiesi heti Watsonin olleen Afganistanissa sotälääkärinä muun muassa tämän rusketuksen ja sairaalloisen olemuksensa ansiosta. Nämä älyn ja päättelyn lahjat ovat oikeastaan kaiken perusta Sherlock Holmes tarinoissa ja tapauksissa.

Holmesin luonne on ehkä yksi syy, miksi tämä on pysynyt suosittuna niin kauan. Holmes on kylmä ja laskelmoiva. Hän on taipuvainen suuriinkin mielialanvaihteluihin, jotka ovat suuresti sidoksissa hänen työhönsä. Kun töitä ei ole, hän saattaa viettää päivän sohvalla maaten. Tällöin hän usein kääntyi myös kokaiinin tai morfiinin puoleen (Thomson 2012, 20). Hän ei anna tunteiden tulla työnsä tielle, eikä pidä ihmisiä lähellä. Watson on oikeastaan ainoa poikkeus. Holmesin luonne on kovin mystinen, ja mielestäni kirjoissa annetaan aika paljon tilaa lukijan omille tulkinnoille. Holmesin luonteesta ei voi puhua mainitsematta tämä suhdetta Watsoniin, joten käsittelem sitä enemmän myöhemmin.

KUVA 2. "Holmes pulled out his watch", Sidney Paget, 1893.

KUVA 3. Holmes ja deerstalker, "Holmes gave me a sketch of the events", Sidney Paget, 1892.

Doyle kuvaa Holmesia pitkäksi, laihaaksi mustatukkaiseksi mieheksi. Hänen nenänsä on kuin haukan nokka, ja silmänsä harmaat ja terävät. Hän pitää hyvää huolta persoonallisesta hygieniastaan, ja pukeutuu siististi pukuihin ja kotona moniin erilaisiin kylpytakkeihin (Smith 2009, 25). Holmesin ikoniseen ulkonäköön vaikutti ehkä eniten Sidney Paget, joka kuvitti Strand-lehdessä julkaistuja tarinoita. Hän oli ensimmäinen, joka ku-

vasi Holmesin deerstalker -hatussa ja viitassa, joista myöhemmin on tullut Holmesin tunnistettavin asu. Paget myös teki Holmesista hieman komeamman kuin mitä Doyle tekstissään kuvaili (Leich 2007, 208, 209).

2.2.2 Tohtori John Watson

Tohtori John Watson oli sotalääkäri, mutta haavoittui vakavasti ja hänet lähetettiin takaisin kotiin Englantiin. Tavattuään Sherlock Holmesin hän alkoi kirjoittaa heidän seikkailujaan ylös. Watson ei ollut pelkästään Holmesin biografi, vaan hänen tarinoitaan julkaistiin The Strand lehdessä, aivan kuin alkuperäiset tarinat oikeassa maailmassa.

Watson toimii sekä muiden ihmisten että lukijan ja Holmesin välisenä siltana. Hän on tarinoiden tukipilari ja uskomattoman luotettava (Smith 2009, 34.) June Thomson toteaa kirjassaan Holmes and Watson mielestäni oikein järkevästi, että Watson valitsi lääkärin uran sympaattisen ja idealistisen luonteensa ansiosta, mutta päätti liittyä armeijaan jatkuvan seikkailunhimonsa vuoksi (2012, 27-28.) Omasta mielestäni tätä teoriaa vahvistaa se, että senkin jälkeen kun Watson on muuttanut pois, hän ei voi pysyä erossa seikkailuista. Watson kuvailee itseään pieneksi naistenmieheksi, ja hän kohtelee naisia aina hyvin ja ajatuksella. Watson on erittäin vaatimaton ja joskus taipui liialliseen ihailuun ja sankarinpalvontaan, mitä Holmesiin tulee. Hän kuitenkin oli erittäin kykenevä puolustamaan itseään tarpeen tullen (Thomson 2012, 27-28).

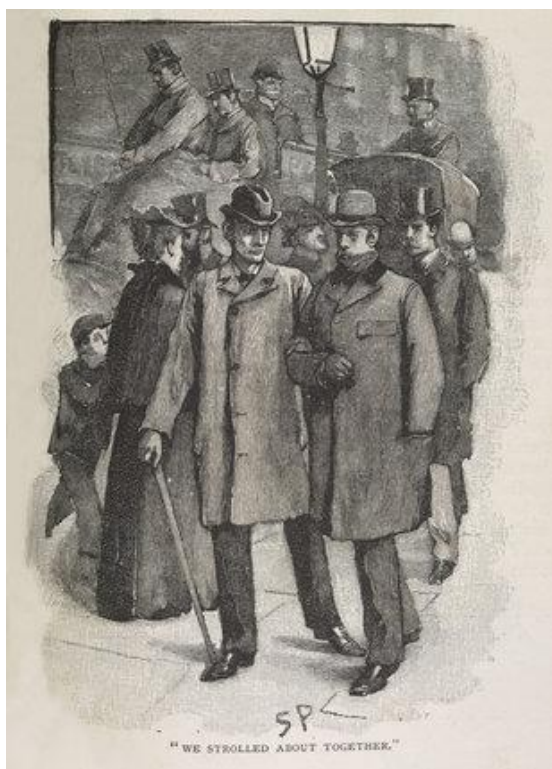
Watson ei kerro itsestään paljoa. Paras kuvaus hänen ulkonäöstään tulee tarinassa Charles Augustus Milverton, jossa etsivä Lestrade kuvailee epäiltyään, joka tässä tapauksessa on Watson. Epäilty on keskikokoinen, vahvarakenteinen mies, jolla on neliönmuotoinen leuka, paksu kaula ja viikset (Smith 2009, 32). Watson pelasi nuorena rugbya, eli luulisi hänen fysiikkansa olleen atleettinen. Ymmärtääkseni hän oli myös yhdessä fyysisessä asiassa parempi kuin Holmes; Watson oli loistava ampuja.

2.2.3 Kahden ystävän dynamiikka

Doyle ei luonut rakenteellisesti mitään uutta tarinoillaan. Hän kuitenkin nosti Holmes-Watson mallin esiin, mallin jota käytetään nykyäänkin paljon. (Smith 2009, 93) Mutta

mikä tämä dynamiikka sitten on? Smithin mukaan se on kaksi hahmoa, toinen suuremoinen mutta viallinen etsivä, toinen nöyrempi mutta luotettava avustaja. (2009, 93) Moni Holmesin jälkeen tullut salapoliisitarina seuraa juuri tätä kaavaa. Minun mielestäni se on kuitenkin jotain hieman enemmän kuin pelkästään tarinan toimivuuden vuoksi keksitty malli.

Holmesin kehu ovat usein epäsuoria, eli periaatteessa eivät kehuja ollenkaan. Tarinassa *The Blinded Soldier* Holmes kirjoittaa, että 'paras apulainen on joku, joka ei osaa arvaata tapahtumia etukäteen, vaan jolle kaikki tulee yllätyksenä'. Watson nöyristeli joskus myös liian helposti (Smith 2009, 34). Watson ihaili Holmesia suuresti, ja joskus päästi tämän liian helpolla. Mielestäni kirjoista käy kuitenkin selväksi, että Watson osasi myös pitää pintansa. Esimerkiksi tarinassa *The Copper Beeches* Holmes sanoo Watsonin värittävän kirjoituksiaan liikaa, hänen mielestään niiden pitäisi olla pelkästään faktaa. Watson vastaa kylmästi, väsyneenä Holmesin ylimielisyyteen, että on mielestään tehnyt kuitenkin kunniaa Holmesille ja tämän maineelle (Doyle 2008, 634).

KUVA 4. ”We strolled about together”, Sidney Paget, 1893.

On kuitenkin selvää että ystävykset olivat tärkeitä toisilleen. Kuva 3 on Sidney Paget'n kuvitus tarinaan *The Resident Patient*. Mielestäni se kuvastaa Holmesia Watsonia ystävinä. He ovat hieman erillään muista, mutta lähellä toisiaan. Tarinassa *The Three Garri-*

debs Watsonia ammutaan. Holmes antaa ampujan ymmärtää, että jos tämä olisi tappanut Watsonin, hän ei lähtisi huoneesta elävänä. Watson kirjoittaa itsekin, että siinä tilanteessa hän näki todella, että Holmesin kylmän ulkokuoren takana sykkii välittävä sydän (Doyle 2008, 1322). Watson on Holmesin ainoa ystävä. Molemmat luottavat toisiinsa suunnattoman paljon. Jopa Watsonin mentyä naimisiin hän vietti aikaa Holmesin kanssa, vaikkakin vähemmän.

Tarinat *The Final Problem* ja *The Empty House* kertovat tarinan jossa Holmes ”kuolee” ja Watson jää suremaan. Holmes ei kuitenkaan kuollut, vaan pääsee anonyymisti tuhoamaan Moriartyn rikollisverkkoa. Hän tulee takaisin ”kuolleesta” kolmen vuoden päästä. Watson pelästyy Holmesia niin paljon että pyörtyy, mutta herätessään on todella onnellinen Holmesin paluusta. Holmes selittää tälle, että olisi halunnut kertoa olevansa elossa, mutta Watson olisi saattanut vahingossa paljastaa hänet, ja siten pilannut suunnitelman kukistaa Moriartyn rikosverkko kokonaan. Tämän tarinan adaptaatioissa näkee myös todella helposti Holmesin ja Watsonin suhde sekä molempien hahmojen temperamentit. Miten he reagoivat ja miten esimerkiksi Watsonin suru on kuvattu.

3 1900-LUKU

3.1 Mykkäelokuvien hiljainen salapoliisityö

Sherlock Holmes adaptaatioita on ollut niin kauan kun on ollut elokuvaakin. Ensimmäinen Holmesin esiintyminen oli aivan 1900-luvun alussa. American Mutoscope and Bioscope Company teki alle minuutin kestävän filmin, Sherlock Holmes Baffled, jossa tuntematon näyttelijä esittää Holmesia jonka kotiin murtautuu teleporttaava mies. Holmes jahtaa tätä ihmeissään, kunnes murtovaras katoaa. Tämä oli selvästikin enemmän harjoitus trikkikuvaamisessa, kuin tarinankerronnallinen filmi. Filmi on todiste siitä, että Holmesin nimi oli myyvä jo heti alussa (Davies 2007, 12). Sherlock Holmes oli aikanaan erittäin suosittu hahmo, ja tarinat erittäin pidettyjä. On mielenkiintoista huomata, että suosittu kirjallisen hahmon ja tarinoiden siirtyminen elokuvaan oli yhtä itseltään selvää kuin nykyäänkin.

Mykkäelokuvien aikana tehtiin paljon lyhyitä Sherlock Holmes -filmejä, muun muassa Italiassa, Amerikassa, Tanskassa ja Saksassa, toisin kuin Holmesin omassa maassa Englannissa. Yli viisikymmentä Sherlock Holmes -mykkäelokuvaa tehtiin 1910- ja 1920-lukujen välissä. Elokuvat menevät suurin piirtein kahteen eri leiriin: toisessa tekijät ovat yrittäneet jotenkin olla uskollisia hahmoille ja tarinoille, toisessa on taas otettu hahmot ja joiden peruselementtejä ja heitetty ne täysin uusiin tilanteisiin. Heti alussa Holmesista oli tullut elokuvantekijöiden nukke. Koska elokuvat olivat hiljaisia Holmesista tuli enemmän toiminnallinen kuin älyllinen (Davies 2007, 12-15).

Daviesin mielipide Holmesista elokuvantekijöiden nukkena on mielestäni oikein osuva. Mielestäni tämä trendi jatkui kauan mykkäelokuvien kuoleamisen jälkeenkin, mutta kerro siitä tarkemmin myöhemmin. Tärkein pointti mikä meidän on tästä kuitenkin otettava, on se, että Sherlock Holmes on aina ollut yhtä tärkeä hahmo filmillä kuin kirjallisuudessaakin. Seuraavaksi pohdin Holmesin ja Watsonin kuvaamista näissä ensimmäisissä adaptaatioissa. Mikä koettiin tärkeimmäksi? Mitä tapahtuu kun kirjailija tavallaan itse on mukana adaptoinnissa?

3.1.1 Holmes alkaa hahmottua

Vuonna 1899 Arthur Conan Doyle kirjoitti Sherlock Holmes näytelmän, jonka näyttelijä William Gillette sai käsiinsä. Hän kiinnostui projektista ja lähti työstämään sitä. Gillette kysyi saisiko tämä muuttaa tarinaa ja Holmesin hahmoa esimerkiksi naittamalla tämä. Doyle oli täysin menettänyt kiinnostuksensa ja antoi ymmärtää että hahmon saa vaikka tappaa jos Gillette näin haluaa. Nähtyään näytelmän Doyle kuitenkin piti siitä, ja Gillettestä tuli aikansa Holmes, varsinkin näyttämöllä. Näytelmästä tehtiin myös elokuva, jossa näyttelijä palaa rooliinsa, mutta tämä filmi on kadonnut (Davies 2007, 15). Gillette tarvitsi näytelmäänsä piipun jota pystyi pitämään suussa ja samalla lausumaan vuorosanat ymmärrettävästi. Doylen kuvaama suora piippu ei ollut sopiva, joten Gillette keksi käyrän piipun näytelmäänsä (Leich 2007, 209).

KUVA 5. William Gillette Sherlock Holmesina.

Nyt elokuva on löydetty, mutta ymmärtääkseni sitä ei ole vielä näytetty missään. Mielestäni näyttelijän pyyntö romansiin kertoo yhä vain siitä, että Holmesin hahmo on alusta asti ollut suurten muutoksien alaisena. Yksi suurista kysymyksistä adaptaatioissa ovatkin suuren yleisön miellyttäminen. Kerron tästä hieman edempänä lisää. Monet yksityiskohdat, joita nykyään pidämme itsestään selvinä Sherlock Holmesin piirteinä, ovat syntyneet pelkästään käytännöllisyyden kautta. Myös lausahdus ”Elementary, my dear Watson” on Gilleten suosituksi tekemä, Doyle ei koskaan itse käyttänyt sitä (Leich 2007, 209.)

Toinen mykkäelokuvien Holmes oli Eille Norwood. Hän teki 47 elokuvaa kahden vuoden aikana. Saadessaan roolin hän otti sen erittäin tosissaan, hän tutki Holmesin maneereja ja tapoja. Ohjaaja Maurice Elvey oli monesta asiasta hänen kanssaan eri mieltä. Kerran Norwood pyysi, että molempien tavat kuvattaisiin, jonka jälkeen valittaisiin parempi. Elvey myönsi olleensa väärässä. Itse Doyle piti Norwoodin Holmesista niin paljon, että antoi tälle aamutakin, jota tämä sitten käytti elokuvissaankin. Hän panosti hahmoon erittäin paljon, ja vaikka elokuvista joskus tuntui puuttuvan jotain, hänen esitys oli erittäin suosittu (Davies 2007, 16-17). Katsoessani Norwoodin *The Adventures of Sherlock Holmes – The Dying Detective* -mykkäelokuvaa pohdin todella paljon siitä, miten erilaista hahmon kuvaaminen on mykkäelokuvassa, erityisesti Holmesin kuvaaminen.

KUVA 6. Eille Norwood ja Arthur Conan Doyle.

On vaikeaa saada tunnetun hahmon olemus ja sielu kankaalle, kun tämä ei voi puhua. On selvää, että Norwood on opiskellut hahmoa. Filmin kuvalaatu on ymmärrettävästi huonolaatuista ja minun olikin vaikea tunnistaa hahmoja. Pelkkä Norwoodin olemuskin kuitenkin tunnistettavasti Sherlock Holmesin. Ryhti on hyvä, kasvojen ilmeet ovat kovaa mutta silti suurieleiset. Yksi asia minua näissä ensimmäisissä filmeissä häiritsee todella paljon. Watson on todella pienessä roolissa. Joka ikinen kirja jota olen lukenut näistä elokuvista jättää melkein aina mainitsematta kuka Watsonia näytteli. Davies mainitsee (2007, 17) että yhdessä Norwoodin elokuvassa Watsonin näyttelijä muuttui nuo-

remmaksi, koska oli aika tuoda Watsonin vaimo kuvioihin. Jo heti alussa Watson joutuu siis alakynteen, vaikka on alkuperäisissä tarinoissa melkein aina kertojana, ja toimivana henkilönä. Ehkä tuolloin haluttiin enemmän keskittyä suurempaan luonteeseen ja niin sanotusti mielenkiintoisempaan hahmoon. Olen erittäin iloinen siitä, että myöhemmin Watson tuotiin mukaan kunnolla, koska mikään ei tee hahmosta kiinnostavampaa kuin se, miten hän kommunikoi toisen hahmon kanssa, ja siitä syntyvä kemia.

3.2 Ensimmäinen suuren yleisön Holmes

Holmes adaptaatioita on käytetty pitkään ajankohtaisten ongelmien käsittelemiseen. Hyvä esimerkki tästä on Universal studioiden elokuvat, jotka tehtiin vuosien 1939 ja 1946 välillä. 20th Century Fox teki kaksi ensimmäistä elokuvaa, mutta Universal teki sen jälkeen vielä kaksitoista. Kaksi ensimmäistä elokuvaa sijoittuivat vielä viktoriaaniin aikaan, mutta Universalin elokuvissa Holmes ja Watson laitettiin tappelemaan muun muassa natsseja vastaan. (Leich 2007, 219.)

Holmes oli luotu 60 vuotta aikaisemmin etsiväksi, ei taistelijaksi. Tämä tarkoitti sitä, että Universalin täytyi kokonaan keksiä hahmo uudestaan omiin tarkoituksiinsa sopivaksi. Tämä ei kuitenkaan ollut kovin vaikeaa, koska Holmesia oli adaptoitu ja herätetty henkiin koko olemassaolonsa ajan. Holmesista tehtiin sotasankari, vakoilun mestari ja poliittinen konsultti. Holmes pitää elokuvissa puheita, jotka antavat hahmolle poliittiset aidon maailman kasvot. Hän lainaa Churchillia ylistäessään Amerikkaa, selvä linkki siihen, että elokuvilla haluttiin varmistella Yhdysvaltojen linkit Englantiin, ja että Churchillin viisaus voittaa maailmanlaajuiset pahat kuten Hitlerin ja Professori Moriartyn (Leich 2007, 219, 222-223).

KUVA 7. "The Hound of the Baskervilles", 1939.

KUVA 8. "Sherlock Holmes in Washington", 1943.

Kuvista 3 ja 4 saa hyvän käsityksen aikahypystä, joka kahden ensimmäisen elokuvan jälkeen tehtiin. Holmesista rakennettiin ajatonta ja kuolematonta sankaria, ja myöhemmissä elokuvissa tarkkaan aikaan sijoittaminen on jopa hieman sekavaa (Leich 2007, 221.) Käyttötarkoitus oli tärkeämpi kuin uskollisuus tarinoille joista hahmot olivat alkuperäisesti.

3.2.1 Sherlock Holmes sotasankarina

Basil Rathbone esitti Sherlock Holmesia ensin 20th Century Foxin ja sitten Universalin elokuvissa vuosien 1939 ja 1946 välillä. Doylen Holmesin puutteellisuudet, esimerkiksi

väläpitämättömyys ja tietämättömyys siitä että maapallo kiertää aurinkoa, ovat ehkä jopa yhtä merkittävät kuin tämän saavutukset. Rathbonen Holmes on ajattelukone, naamioinnin mestari, taiteiden erikoistuntija ja hyvä naisten kanssa. Hän on poliittisesti taitava ja pystyy selviämään mistä vain (Leich 2007, 222).

Holmesista tehtiin kaiken hienon esikuva, eikä tällä ollut kovinkaan montaa epäonnistumista. Tämän kaltainen lähestymistapa tarvittiin varmastikin elokuvaan, jossa Holmes taistelee maailman pahaan vastaan toisen maailmansodan aikana. Mielestäni Rathbonen Holmes on hieno esimerkki sankarista, jonka kansa todella tarvitsi. Hahmo on kuitenkin viety aika kauas alkuperäisestä tekstistä. Huomasin, että esimerkiksi elokuvassa *The Secret Weapon*, Holmesin omaa luonnetta ei tule melkein ollenkaan esille. Hän on vain etsivä joka suurimmaksi osaksi valepukujen avulla ratkaisee tapauksen. Rathbonen Holmes on mielestäni myös turhan kylmä ystäväänsä Watsonia kohtaan. Tässä päästään tietenkin myös kysymykseen siitä, mitä varten elokuvat todella olivat. Ne eivät olleet hahmotutkimuksia tai henkilövetoisia. Elokuvat olivat seikkailuja, joihin Holmes tavallaan sopi päähenkilöksi. Hän oli tyhjä taulu, johon elokuvantekijät ja kansa sai maalata toivonsa aikana, jona sankareita tarvittiin.

Poikkeuksiakin on. Esimerkiksi elokuva *Dressed to kill* alkaa todella Doyleen tyyllisellä tavalla, Holmes ja Watson istuvat yhdessä Baker Streetillä Holmesin soittaessa viulua. Holmes moittii Watsonia tämän melodramaattisesta kirjoitustyylistä, kuin suoraan Doyleen kynäilemänä. Siinä missä *The Secret Weapon* sivuutti Holmesin luonteen mielestäni täysin, tässä sitä yritetään tuoda taas hieman lisää esille. Holmes soittaa viulua ja hänen sävelkorvansa on yksi juonen avaimista. Mysteerin takia valvotut yöt ja Watsonin huoli ovat myös kunnianosoituksia Doylelle. Davies sanoo kirjassaan *Starring Sherlock Holmes*, että Rathbone oli ensimmäinen Holmes, jossa yhdistyi rohkea toiminta sekä älyllinen ylivoimaisuus (2007, 40.) Tämä on mielestäni aivan totta. Rathbonen Holmes on jo selkeämpi kuin mykkäelokuvien ajan sekavat kuvaukset.

3.2.2 John Watson astuu näyttämölle

Alkuperäisissä Sherlock Holmes tarinoissa Watson on melkein aina kertoja. Hän on toiminnassa kokoajan mukana, mutta usein vain kommentoi niitä. Moni kirjoittaja on ollut Watsonin kanssa hukassa, ja Nigel Bruce Watson on oikeastaan ensimmäinen,

joka on osa tarinaa toimivana tekijänä, vaikka usein vain koomisena kevennyksenä (Davies 2007, 92). Olen itse pitkään ollut todella kriittinen niin sanottuja vanhoja Sherlock Holmes elokuvia kohtaan juuri Watsonin kuvaamisen takia. Watsonin alentaminen koomiseksi kevennykseksi oli vieras ja outo ajatus. Tämä on yhä totta Foxin ja Universalin Watsonissa, mutta kuten Davies sanoi, ainakin hän on mukana. Nigel Bruce Watson on usein mukana juttujen ratkomisessa. Hän auttaa Holmesia ymmärtämättään, letkauttamalla tai tekemällä jotakin aiheeseen kuulumatonta, josta Holmes saa oivalluksen. Luulen että tämä on tietynlainen kunnianosoitus Holmesin vuorosanalle Baskervillen koira -tarinassa; Watson on tietynlainen valonjohdin, vaikka ei itse loistakaan. Holmes ja Watson ovat lähempänä samanarvoisuutta, hyvä esimerkki tästä on kohtaus elokuvasta *The Secret Weapon*. Holmes palaa kotiin Sveitsistä, ja heittää Watsonin hanskat pois pöydältä tokaisten ”Epäsiisti tuo Watson.” Myöhemmin Holmes lähdettyä Watson heittää Holmesin repun tuoliltaan ja tokaisee ”Epäsiisti tuo Holmes.”

KUVA 9. Nigel Bruce ja Basil Rathbone, 1939.

Kuten edellä jo mainittiinkin, tämä Watson ei ollut ongelmaton. Hänestä tehtiin huumorikevennys, mikä mielestäni ei voisi olla kauempana alkuperäisestä Watsonista. Hän oli iso ja kömpelö. Mieleeni jäi esimerkiksi kohtaus jossa tämä piti vahtia tärkeää vierasta ja nukahtaa. Watson ei ole suoranaisesti tyhmä, vaan enemmänkin tohelo. Holmes joutuu vähän väliä pyytämään tätä olemaan hiljaa, ja vakuutella kaiken olevan hyvin. Miksi näin tehtiin? Voi olla että Watsonin sympaattisia piirteitä vietiin vain pidemmälle ja liioiteltiin. Watsonin tarkoitus alkuperäisissä tarinoissa on paljolti olla siltana lukijan ja

Holmesin välillä. Ehkä näiden elokuvantekijöiden mielestä elokuvat kaipasivat huumoria, ja käyttivät siihen Holmesin hieman vähemmän älykästä ystävää.

3.3 Uudistuksia ja uskollisuus alkuperäistarinoille

Granada teki brittitelevisiolle 41 jaksoisen televisiosarjan vuodesta 1984 vuoteen 1994. Sarja on neljässä osassa, *The Adventures of Sherlock Holmes*, *The Return of Sherlock Holmes*, *The Case-Book of Sherlock Holmes* ja *The Memories of Sherlock Holmes*. Ensimmäiset osat olivat todella suosittuja, kiiteltäviä, ja uskollisia alkuperäistarinoille. Myöhemmin, sanotaan, että laatu heikkeni monen eri asian summana. Keskityn tässä enemmän sarjan alkupäähän.

Sarjassa on monia aspekteja, jotka ovat uskollisia lähdeteoksille, mutta sekin ottaa paljon vapauksia ilmaisussaan. Kaksi suurta tarinoihin vaikuttavaa asiaa pysyivät samoina; tarinoiden miljöö ja aikakausi. Viktoriaanista aikakautta jopa korostettiin. Alkuteksteissä on montaasi kuvia Lontoon elämästä tuona aikana, korostaen aikakauden eksoottisuutta ja jännitystä (Leich 2007, 226). Alkuperäisissä teksteissä ei kuvailtu viktoriaanista aikakautta mitenkään romanttisesti tai erityisesti. Se oli Doylelle arkipäivää.

3.3.1 Intohimoinen ja kulmikas Holmes

Jeremy Brett näytteli Holmesia Granadan tuottamassa televisiosarjassa vuosien 1984 ja 1994 välillä. Sarjaa pidettiin raikkaana tuulahduksena Rathbonen elokuvien jälkeen, ja sitä pidettiin kaikista uskollisimpana alkuperäisteoksille. Mitä tarinoiden uskollisuuteen tulee, sarjan tuottaja Michael Cox, apulaistuottaja Stuart Doughty ja ohjelman tutkija Nicky Cooney tekivät 1200 -kohtaisen kirjaisen ”The Baker Street file: A Guide to the Appearance and Habits of Sherlock Holmes and Dr. Watson”. He kävivät läpi joka ikisen Doylen kirjoittaman tarinan ja repivät irti kaiken tarpeellisen. Lehti tehtiin koko kuvausryhmää varten, he saattoivat tarkistaa siitä esimerkiksi mitä Holmes mahtaisi laittaa päälleen aamukävelyllä (Davies 2011, 122-123).

Sarjan suurin innovaatio saattoi olla Jeremy Brett ja tämän performanssi. Brett ei ensiksi halunnut ottaa roolia vastaan, koska koki sen olevan pelkästään piipun polttelua, mutta

luettuaan Doylen kirjat tämä innostui ja koki tämän ”pimeän ja mysteerisen hahmon” haasteeksi (Davies 2011, 122.) Mielestäni tämä kuvastaa hienosti sitä kuinka paljon eri Holmes adaptaatiot olivat ja ovat vaikuttaneet ihmisten mielikuviin Sherlock Holmesista. Moni Holmes adaptaatio onkin vanhojen adaptaatioiden ja alkuperäisten tarinoiden summa.

KUVA 10. Jeremy Brett Holmesina, ”The Empty House”, 1986.

Siinä missä Rathbone esitti Holmesia täydellisillä sanavalinnoilla ja kissamaisella ylvydellä, Brettin Holmes oli hektinen, uhoava ja kliinisesti maanis-depressiivinen (Leich 2007, 225.) Brett itse kärsi maanisdepressiivisyydestä, ja tämä vuoti hänen performanssiinsa Holmesina. Hänelle yksityiskohdat olivat tärkeitä ja hän riiteli tuottajien ja kirjoittajien kanssa niistä usein. Brett piti lähdemateriaalia erittäin suurella arvolla, ja halusi varmistaa kunnioituksen alkuperäistarinoille. Osittain sairautensakin takia hän kuitenkin sarjan loppupuolella menetti otettaan Holmesista ja joskus jopa ahdistui roolistaan suuresti. Hänen mielipiteensä vaihtelivat ja joskus hän myöhemmin häpesi joi-tain osia tai kohtauksia. (Davies 2011, 126, 170-171) Kaiken kaikkiaan Holmes oli hänelle samalla enkeli ja demoni, vaikea hahmo joka paloi hänen mieleensä eikä jättänyt rauhaan.

Brettin Holmes eroaa hieman lähdemateriaalin Holmesista, mutta mielestäni hän onnistui vangitsemaan Holmesin olemuksen hienosti. Hän korosti Holmesin mielialanvaihte-luita ja sydäntä. Brettin Holmes on jollain tavalla helpommin lähestyttävä kuin Rath-

bonen, mutta kuitenkin tarpeeksi kaukana ja mystinen ollakseen tarinoiden Sherlock Holmes. Häneltä alkoi löytyä kokoajan lisää inhimillisiä piirteitä, johon hänen seuraajansa ovat todella vahvasti nojautuneet. Tämä Holmes on intohimoinen ja rakastaa työtään. Hän on myös passiivinen ja pysähtynyt tapausten välissä ja epäonnistuessaan. Kaikki rämä on alkuperäisissä kirjoissa, mutta tässä adaptaatioissa niitä korostetaan hurjasti. Uskon suurena syynä tähän olevan Brettin oma persoona. Hän oli intensiivinen ja upotti itsensä Holmesin rooliin. Ohjaaja Paul Arnett on myös vaikuttanut paljon Brettin performanssiin. Hän pyysi näyttelijää tuomaan hahmoon enemmän itseään. Hän tahtoi rooliin Brettin magneettisen ja hurmaavan tavan käsitellä ihmisiä ylimenevän outouden sijaan (Davies 2011, 124). Brettin Holmes hyppii huonekalujen yli innoissaan ja nauraa maanisesti, tai istuu masentuneena keittiön pöydän ääressä Watsonin huolehties- sa hänestä.

Tarinassa *The Naval Treaty* Holmes pohtii elämää ja sen tarpeita ihailien samalla ruusua. Tarinassa Watson kertoo tämän olleen ensimmäinen kerta Holmesin olleen kiinnostunut luonnosta (Doyle 2008, 811-812). Holmesin monologi näyttää Holmesin unelmoijan ja filosofin valossa. Alusta asti sarjan tekijät halusivat käyttää alkuperäisiä Paget'n kuvituksia yhtenä lähteistään (Davies 2011, 124.) He tekivät yhden kuvan lähes identtisesti Paget'n kuvaan ”What a lovely thing a rose is.” Brett otti filosofisen tunteen performanssiinsa Holmesina sopivasti ja todella uskottavasti. Monen muunkin asian lisäksi tämäkin tukee sitä ajatusta, että sarjan tekijöille uskollisuus oli tärkeää.

KUVA 11. ”What a lovely thing a rose is”, Sidney Paget, 1893.

KUVA 12. Jeremy Brett Sherlock Holmesina, "The Naval Treaty", 1984.

Holmesin hahmoon haluttiin ottaa tarinoissa pieninä ”outouksina” kuvattuja asioita ja vahvistaa niitä. Sarjan Holmes on kuin katsoisi tarinoiden Holmesia suurennuslasilla; kaikkia piirteitä suurennettiin ja korostettiin. Brettin sairaus vaikutti todella paljon sarjojen luomiseen ja Holmesin hahmoon. Loppupuolella hän joutui sairaalaan niin monta kertaa että tuotanto vaikeutui ja Holmesin veli Mycroft jouduttiin tuomaan yhteen jaksoson pääosaan (Davies 2007, 174.)

3.3.2 Watson saa kunnollisen roolin

Adaptaatioita tehdessä täytyy miettiä tarkkaan mitä pitää mukana ja mitä jättää pois. Usein joitakin hahmoja täytyy karsia ja joskus yhdistellä (Silver-Lasky 2004, 79). Tämä on ajatus jota ei ole paljoa tarvittu Sherlock Holmes –adaptaatioita tehdessä. Tarinat ovat kovin lyhyitä neljää lukuun ottamatta. Yhdistely on kuitenkin osittain se, miten Granadan sarjan tekijät ratkaisivat Watsonin funktion ongelman. He ottivat vuorosanoja muilta hahmoilta, jopa Holmesilta itseltään, ja antoivat niitä Watsonille (Leich 2007, 227.) Tällä tavalla Watsonilla oli muutakin tekemistä kuin hiljaa seisominen. Sarjan käsikirjoittaja John Hawkesworth ja tuottaja Michael Cox halusivat alusta alkaen Watsonin joka olisi aito, huumorintajuinen ja fiksu (Davies 2011, 122.) Hawkesworth ja Cox onnistuivat. Sarjan aikana nähtiin aito ja kirjoille uskollinen Watson kahden näyttelijän esittämänä. The Adventures of Sherlock Holmes -osassa David Burke, muissa Edward Hardwicke.

KUVA 13. David Burke Watsonina, ”The Naval Treaty”, 1984.

Burken Watson on lojaali ja huumorintajuinen. Hän on fiksu, mutta ei tietenkään Holmesin tasoinen. Watson ei ole enää pelkästään huumorikevennys, asia joka minua häiritsi Bruce Watsonissa erittäin paljon. Watson on Doyleen tarinoissa lojaali kumppani jolla on jalat kuitenkin maassa, ei pelkästään kömpelö idiootti jota Holmes sietää. Daniel Smithin kirjassa *The Sherlock Holmes Companion* (2007, 108) Burke sanoo että halusi tuoda Watsonin rooliin tietynlaista tasapainoa ja kontrastia Watsonin ja Holmesin välille.

KUVA 14. Edward Hardwicke Watsonina, ”The Empty House”, 1986.

Ensimmäisen tuotantokauden jälkeen Burke lähti, ja ehdotti seuraajakseen Edward Hardwickea. Hardwicke oli hieman vanhempi ja toi Watsonin hahmoon lisää vakavuutta. Burken viimeinen jakso oli The Final Problem, jonka lopussa Watson luulee Holmesin kuolleen. Hardwicken Watson on siis kolme vuotta surrut ystävänsä kuolemaa, ja tämä muutos on senkin vuoksi erittäin uskottava (Davies 2011, 136-137). Granadan sarjan Watsonilla, vaikkakin kahden näyttelijän esittämänä, on mielestäni juuri se mitä Holmes-adaptaatiot tarvitsivatkin. Monelle tähän sarjaa osallistuville ihmisille uskollisuus Doylelle oli todella tärkeää, ja sen mukaan tehtiin sitten kuvauspaikat, kuvat ja käsikirjoitukset. Mielestäni mikään ei kuitenkaan ole niin tärkeää kun se, että Watson sai vihdoin oman osansa.

3.3.3 Uusi yhteys ystäväysten välillä

Jaksossa The Empty House näemme Holmesin takauman siitä, kun tämä pelastui ja Moriarty kuoli. Näemme kuinka Watson yrittää löytää ystävänsä, mutta turhaan. Jaksossa Holmes melkein huutaa Watsonin nimeä ja paljastaa että onkin hengissä. Tämä ei ollut käsikirjoituksessa, Brett halusi itse kuvata Holmesin tunteita ja kiintymystä Watsoniin (Davies 2011, 137). Alkuperäisissä teksteissä on paljon viitteitä siitä, että Holmes esimerkiksi todella välittää ystävästään Watsonista. Tämä ystäväysten suhde on kuitenkin vanhemmissa adaptaatioissa jätetty kovin vähälle. Brett tuo esiintymisessään ilmi sen, että hänen Holmesinsa todella välittää ystävästään. Burken ja Hardwicken Watson huolehtii Holmesista kun tällä menee huonosti, vaatien että hän syö ja lähtisi ulos.

KUVA 15. Holmes ja Watson, ”The Resident Patient”, 1985.

Mielestäni Doylen tarinoissa parhaita Holmesin ja Watsonin ystävyyttä kuvaavista kohtista ovat tarinoiden alut ja loput. Tarinat alkavat usein siitä kuinka he oleskelevat Baker Streetillä kahdestaan, tai kun Watson tulee kyläilemään muutettuaan pois. Granadan sarja on ottanut nämä kohtaukset ja jopa suurentaneet niiden vaikutusta ystäväysten suhteeseen. Holmesin pilalle menneestä kemiankokeilusta Watsonin päättely-yrityksiin heidän ystävyytensä on näytetty arkisilla vitsailuilla ja rehellisellä huolenpidolla.

Kirjoittajat ovat selkeästi myös ottaneet pieniä ystävyyttä korostavia kohtia Doylelta. Esimerkiksi niin tarinassa kuin Granadan jaksossa The Red-Headed League Holmesin asiakas kertoo oudon tapauksen jota hänelle oli käynyt, ja lopetettuaan Holmes ja Watson räjähtävät nauruun. Jaksossa sitä on vielä maustettu lisää, sillä Watson meinaa purskahtaa nauruun jo tarinan keskivaiheilla ja Holmes juuri ja juuri saa omalta hihitellyltään hyssyteltyä tätä. Nämä pienet asiat ovat ennen jääneet täysin taka-alalle. Tässä tulee jo esille sitä tietynlaista ”me vastaan muu maailma” -asetelmaa johon mielestäni Holmesin ja Watsonin suhde pohjautuu. Kirjoissa he ovat ainoat joka todella tuntee toisen, ja joka todella ymmärtää toista. On mielenkiintoista huomata kuinka aikojen saatossa tästä suhteesta tulee kokoajan tärkeämpi, ja puhunkin tästä vielä paljon lisää kun pääsen uudempien adaptaatioiden pariin.

4 2000-LUKU

Hollywood ei ollut tuottanut yhtäkään Holmes-elokuvaa sitten vuoden 1985 elokuvan *Young Sherlock Holmes* jälkeen. (Barnes 2011, 193) Holmes-adaptaatiot olivat mielestäni aika hiljaisia Brettin jälkeen. BBC tuotti televisioon muutaman fiktiivisen Doylesta kertovan elokuvan, ja Muse Entertainment Enterprises muutaman Holmes-adaptaation. (Davies 2007, 176-185.) Näiden lisäksi nähtiin myös muutama muu televisio-elokuva.

Adaptaatioita tehtiin mutta yksikään niistä ei tullut suuren yleisön katsottavaksi. Tuottaja Lionel Wigramilla oli visio uudesta, erilaisesta Sherlock Holmes –elokuvasta, ja sarjakuva-piirtäjän John Watkissin avulla suostutteli studion tekemään elokuvan. Siitä tuli suuri kaupallinen menestys ja näytti tietä uudentalaiselle Sherlock Holmes –adaptaatiolle.

4.1 Holmes toimintasankarina

Kirjassaan *The Art of Adaptation: Turning Fact and Fiction into Film* (1992, 5) Linda Seger mainitsee tärkeän pointin joka täytyy huomioida adaptaatiota tehdessä; kaupallisuuden. Hän mainitsee että romaanit ja näytelmät ovat aina tietynlaiselle yleisölle, ja ovat ihan vapaita tekemäänkin näin. Elokuva ei kuitenkaan aina voi olla samalla tavalla, koska sen tyylin täytyy olla mahdollisimman avoin suurelle yleisölle. Olen hänen kanssaan melko samaa mieltä, mutta koen kuitenkin, ettei yleisön tai kassamenestyksen takia aina tarvitsisi ryhtyä radikaaleihin toimenpiteisiin. On totta että novellit ja romaanit voivat työskennellä erilaisten tyylien kanssa, mutta se ei mielestäni tarkoita sitä, että elokuva ei voi. Lukiessani kuitenkin huomasin ajattelevani yhtä Sherlock Holmes –adaptaatiota jota tehdessä on selvästi ajateltu juuri näitä kaupallisuuden tarpeita, ja joka ilmestyi juuri oikeaan markkinarakoonkin.

Guy Ritchie ohjasi vuonna 2009 julkaistun *Sherlock Holmes* -elokuvan, jota moni Holmes puristi piti lähdemateriaalin sivuttaneena. Studiokin oli kovin vastahakoinen, sillä he olivat kovin kiinnittyneitä vanhaan Holmes-stereotypiaan (Barnes 2011, 194.) Elokuva kuitenkin tehtiin ja se oli rahallinen menestys. Tuottaja Lionel Wigram, joka laitto elokuvan alulle, kertoi haastattelussa että hänen visionsa Sherlock Holmesista olivat sellaisia, mitä ei ole ennen nähty elokuvassa. Hänelle Holmes oli moderni ja boheemi

mies, joka nyrkkeilee saadakseen päänsä selväksi. Onkin kovin yllättävää, että näitä muutaman kerran alkuperäistekstissä mainittuja taistelukykyjä ei ole ennen käytetty, toisin kuin kulumiseen asti käytettyä Holmesin kokaiiniriippuvuutta (Barnes 2011, 193, 194). Elokuvasa oli myös monia pieniä nyökkäyksiä alkuperäistarinoille, vaikka sen juoni ei niistä ollutkaan. Moni dialogi tai lausahdus oli suoraan tarinoista vaikka esimerkiksi tapahtumat olivat erilaisia. Ritchie ohjasi myös jatko-osan Sherlock Holmes: A Game of Shadows, joka julkaistiin vuonna 2011. Ensimmäisen elokuva seurasi ihan omaa juontaan, mutta toinen perustui löyhästi The Final Problem –tarinaan. Tarkastelen molempia elokuvia hajanaisesti, koska molemmissa on omat erikoisuutensa jo juonien erilaisuuden takia.

4.1.1 Boheemi ja moderni mies

Holmesin roolin sai amerikkalainen Robert Downey Jr. Watson kuvailee Holmesia pitkäksi ja laihaaksi mieheksi, jolla on kissamainen halu pysyä henkilökohtaisesti puhtaana. Tämä Holmes ei ole tätä kategoriaa suttuisine vaatteineen, parransänkineen ja hiuksineen (Johnson & Upton 2012, 79). Downeyn Holmes eroaa siis jo pelkästään ulkonäöllisesti edeltäjistään, eikä pelkästään siksi että itse näyttelijä on todella lyhyt. Elokuvasa ei edes nähdä deerstalkereita tai inverness –takkeja. Vähemmän huoliteltu ulkonäkö ei kuitenkaan tarkoita täysin sotkuista, vaan elokuvan tyyliin sopivaa boheemia atmosfääriä. Mielestäni se tuo mukavaa vaihtelua ja mielenkiintoa Holmesin hahmoa kohtaan.

KUVA 16. Robert Downey Jr. Holmesina, “Sherlock Holmes”, 2009.

Kaupallista elokuvaa tehdessä adaptoijan on mietittävä tarkasti hahmoa jonka rakentaa. Amerikkalaisissa elokuvissa päähenkilö on usein positiivinen henkilö, johon katsoja voi samaistua ja jota kannustaa. Päähenkilö voi olla myös negatiivinen, mutta joku jonka motiivit ymmärrämme ja jota sympatisoimme (Seger 1992, 5-6). Segerin kirja on vanha, ja ajat ovat muuttuneet. Uskon silti että tässä on hyvä pointti. Holmesin hahmo ei koskaan ole ollut kamalan sympaattinen. Ensimmäiset sanat jotka tulevat mieleen häntä kuvaamaan voisivat olla kylmä ja intohimoinen. Olen huomannut kuinka paljon Holmes-adaptaatiot keskittyvät kokoajan enemmän hahmoihin ja heidän suhteisiinsa. Holmesista on näissä adaptaatioissa tehty sympaattisempi kuin mitä hän ensimmäiseksi vaikutta Doylen teksteissä. Hänelle ja jopa elokuvien juonille yhä tärkeämmät teemat ovat Holmesin suhde Watsoniin ja muihin ihmisiin. Hyvänä esimerkkinä tähän on Holmesin yritykset sabotoida Watsonin suhde tämän tyttöystävään, josta kerron myöhemmin lisää. Holmes on intohimoinen ja maaninen. Hän pelkää jäävänsä yksin, ja tietää olevansa joskus todella vaikea. Sympaattiset ja ymmärrettävät muutokset eivät mielestäni ole ainoita muutoksia jotka on tehty kaupallisuutta silmällä pitäen. Holmes on fyysisempi ja hänestä on tehty tietynlainen toimintasankari. Hänen taistelukykyensä ovat mainittu Doylen teksteissäkin, näissä elokuvissa sitä vain korostetaan huomattavasti. Downey tuo rooliin lisää hektistä energiaa ja säntäilyä, trendin jonka Jeremy Brett aloitti. Ensi katsomalta voisi luulla hahmon olevan täysin erilainen kuin Doylen Holmes. Hänen ylpeytensä ja showmiesmäinen intonsa siitä, että on oikeassa, on kuitenkin kuin suoraan alkuperäistekstistä. Tämä Holmes on mielestäni raikas tuulahdus, samanlainen mutta samalla todella erilainen edeltäjistään. Hänet tunnistaa kyllä selvästi Holmesiksi, mutta hieman vain erilaiseksi.

Kirjassaan *Novel to Film* Brian Mcfarlane (1996, 16) pohtii erilaisia tapoja joilla adaptaatio voidaan rakentaa jonkun hahmon näkökulmasta. Jos näkökulmaa halutaan korostaa, on vaihtoehtoja kaksi. Subjektiiivisessa vaihtoehdossa pointtina on se, että elokuva on kirjaimellisesti jonkun näkökulmasta, kuvia myöten. Tätä on käytetty hyvin vähän, mutta toista vaihtoehtoa, taustaselostusta tai suullista kerrontaa on käytetty enemmän. Esimerkiksi toisessa osassa alussa ja lopussa on Watsonin omaa kerrontaa taustaselostuksena. Selostus on alussa juonen selkeyttämistä varten, ja lopussa enemmän tunnelmanluojana. Lopun taustaselostus korostaa myös sitä, kuinka kertoja ei aina ole kaikkietävä, koska Watson luulee Holmesin kuolleen. Katsojalle kuitenkin näytetään että tämä ei ole totta. Ritchien elokuvat ovat pitkälti Holmesin näkökulmasta, mikä näkyy

kuvallisessa ja tarinallisessa kerronnassa. Ensimmäisessä elokuvassa käytettiin paljon erilaisia lyhyitä takaumakuvia. Holmes näkee vihjeen, ja sen jälkeen näemme mitä hän siitä päätteli. Esimerkiksi kohtauksessa jossa Holmes ja Watson tutkivat erään kuolleen hahmon työpöytää, Holmes näkee avatun sammakon. Sen jälkeen näemme pienen väläyksen kuolleesta hahmosta, joka tutkii sammakkoa.

KUVA 17. Holmesin näkökulmakuva, ”Sherlock Holmes”, 2009.

KUVA 18. Lyhyt välähdys siitä, mitä Holmes päätteli tapahtuneen, ”Sherlock Holmes”, 2009.

Kuvien esimerkin päättely ei tietenkään ole mitenkään vaikea, mutta kuvat luovat tunnelmaa ja salaperäisyyttä. Näitä välähdyksiä käytetään elokuvassa vain, kun Holmes suoraan selittää mitä päätteli. Jos päättelyn tai juonikuvion on tarkoitus jäädä vielä epäselväksi, näkökulmakuva jää selittämättä, ja katsoja saa tietää ne vasta esimerkiksi elokuvan lopussa. Tätä metodia käytetään enemmän toisessa elokuvassa. Tämä on selvä

nyökkäys alkuperäisiin tarinoihin. Holmes selittää päättelyitään Watsonille tarinan kuluessa, mutta lopullinen ratkaisu on usein selvä vasta lopussa, jossa Holmes selittää kaiken. Vihjeitä on tarinan kuluessa annettu, mutta usein niin että Watson, ja sitä kautta myös lukija, ei niitä heti ymmärrä. Samaa taktiikkaa käytetään Holmesin taistellessa. Hän pääättelee vastustajastaan nopeasti yksityiskohtia, joita sitten käyttää hyväkseen. Esimerkiksi sen että tällä vastustajalla on heikko polvi, tehden siitä hyvän paikan iskulle.

4.1.2 Watsonin luonnetta aletaan korostaa

Jude Law esittää Watsonia, näissä elokuvissa miestä joka osaa käsitellä Holmesin outouksia ja on ainoa sellainen. Lawn Watson on kaukana Doyle'n kaiken hyväksyvistä ihailijasta, hänen hahmoonsa onkin otettu eri luonteenpiirteitä, joita kaanonistakin löytyy. Yksi pieni yksityiskohta on hänen mahdollinen uhkapeliriippuvuutensa. Tarinassa *The Dancing Men* Holmes sanoo pitävänsä Watsonin shekkivihkoa turvassa lukkojen takana (Doyle 2008, 885.) Tämä on tässä elokuvassa tulkittu niin, että Watsonilla on uhkapeliongelma, ja siksi Holmes pitää hänen rahojaan turvassa. Watson on temperamenttinen, itsenäinen, ja heti alusta asti mukana toiminnassa. Vuosien takainen epärointi hänen hahmonsa funktiosta on ratkaistu laittamalla hänet tapahtumien keskelle Holmesin kanssa, he ovat nyt selvästi kaksikko. Kuten aikaisemminkin jo mainitsin, elokuvat ovat paljolti Holmesin näkökulmasta, eli Watsonin kerrontaa ei tarvita. Toisen elokuvan alku ja loppu ovat poikkeuksia; niissä on Watsonin taustaselostus. Watson on raaka voima Holmesin hienovasaisemmalle äylle. Hyvä esimerkki tästä dynamiikasta on kohtaaminen jossa Holmes yrittää tiirikoida ovea auki. Watson tulee tämän takaa ja potkaisee oven auki, saaden Holmesin hymyilemään ja sanomaan kuuluisan suoraan Doyle'n tekstistä tulleen vuorosanan; ”It makes a considerable difference to me, having someone with me to whom I can thoroughly rely” (Doyle 2008, 484.)

KUVA 19. Jude Law Watsonina, ”Sherlock Holmes”, 2009.

Watson tuntuu olevan ainoa joka pystyy ymmärtämään Holmesia, mutta menettää malttinsa tähän usein. Hyvä esimerkki tästä on kohtaus jossa kaksikko on joutunut putkaan. Holmes on nukkunut yön Watsonin olkapäähän nojaten, ja aamulla Watson sanoo olevansa varmaankin psykologisesti häiriintynyt, kun seuraa Holmesia tilanteisiin joissa Holmes tahallaan ei kerro tälle suunnitelmiaan. Watson huutaa olevansa väsynyt Holmesin erikoisuuksiin ja kokee ettei heidän kumppanuutensa ole tasaväkinen. Suunnitelmien salaus on mielestäni erittäin fiksu nyökkäys Doylen suuntaa, koska olen itsekin usein ihmetellyt, miksei Watson ärsyynny tästä. Ritchien elokuvissa Watson on seikkailunhaluinen mies joka tietää oman arvonsa. Hän on jättämässä entisen elämänsä taakseen ja astumassa tavalliseen elämään naisen kanssa. Watson kuitenkin huomaa ettei se ole helppoa, Holmesin, ja kaikista eniten hänen itsensä takia. Koko elokuvan ajan hän on jättämässä Holmesin yksin tämän yrittäessä kokoajan tahallaan saada Watsonin mukaansa ja onnistuu siinä. Yhdessä kohtauksessa Holmes kuitenkin päästää Watsonin lähtemään, hän on menossa teelle appivanhemmille, mutta Watson ei itse pysty pysymään poissa.

Watsonin, kuten Holmesinkin, hahmo on todella erilainen Doylen kirjoittamasta, mutta ei kuitenkaan tunnistamaton. Temperamenttaalisuus, fyysisyys ja erilainen suhde Holmesiin ovat kaikki Doylen kynästä, mutta niitä on vahvistettu ja tuotu enemmän esiin. Mielestäni nämä valinnat tukevat aiemmin mainitsemaani kaupallisuutta. Elokuvista haluttiin tehdä yleisistä Holmes-mielikuvista erottuva mutta samalla pysymällä uskollii-

senä joillekin aspekteille ja hahmoille. Watson saa vihdoinkin kunnon parrasvalon ja oman tahdon, juuri sopivasti tuomaan lisää maustetta sotkematta kuitenkaan hänen dynamiikkaansa Holmesin kanssa.

4.1.3 Kumppanuus nousee tärkeäksi

Heti ensimmäisen elokuvan alussa tuodaan ilmi että Holmes ja Watson ovat läheisiä. Heidän huonetoveruudellaan leikitellään heti Watsonin kertoessa että Holmes jätti revolverinsa kotiin. Holmes vastaa luulleensa jättäneen hellan päälle, johon Watson vastaa että niin jättikin. Samanlainen ”vanha aviopari” –tyylinen vitsailu jatkuu koko elokuvan ajan. Kuten aiemmin jo mainitsinkin, nämä elokuvat ovat enemmän hahmolähtöisiä. Väitän että elokuvien tekijät näkivät tilaisuuden lähdemateriaalissa. Mitä jos Holmesin ja Watsonin ystävyys olisi melkein yhtä tärkeässä osassa kuin mysteeri? Nykyajan katsojat haluavat samaistua hahmoihin ja niiden ihmissuhteisiin, ja tämä kaksikko on ollut olemassa jo todella kauan. ”Me vastaan maailma” –mentaliteetti on näissä elokuvissa todella vahva. Elokuvan loppupuolella Watson loukkaantuu räjähdyksessä, ja sai varoitettua Holmesia juuri ajoissa. Myöhemmin Holmes tekeytyy lääkäriksi jotta voi itse hoitaa Watsonia ja tarkistaa tämän olevan elossa. Tämä tapahtuma toimii tärkeänä motiivina Holmesille päästä lopullisesti antagonistin jäljille. Kohtaus muistuttaa aikaisemmin mainitsemaani tarinaa *The Three Garridebs*.

Suhteen tärkeydestä kertoo yksi elokuvan juonista. Holmes yrittää parhaansa saada Watson luovuttamaan kosinta-aikeensa. Downeyn Holmes on riippuvainen ystävästään, eikä voi sietää tämän lähtöä. Watsonin lähtö ei Doylen tekstissä ollut Holmesille näin ahdistava, mutta oli selvää että tämä ei ollut siitä iloinen. Hänen kuullessaan kosinnasta hän sanoo että ei voi onnitella Watsonia. Tämän kysyessä mitä Holmes sai tapauksesta josta hän itse sai vaimon, Holmes vastaa että hänelle jää kokaiinipullo (Doyle 2008, 174). Tämä juonikuvio ei siis perustu johonkin tarkkaan tarinaan tai tapahtumiin, vaan ottaa vapauksia perustuen kuitenkin miesten läheiseen siteeseen. Mary Morstan, Watsonin tyttöystävä ja myöhemmin kihlattu, on mielenkiintoinen hahmo. Hän ei itse pidä Holmesista kamalasti, mutta ymmärtää että miehet ovat tärkeitä toisilleen. Kaikki kiteytyy hänen repliikkiinsä, jossa hän sanoo lääkäriksi pukeutuneelle Holmesille että tietää Watsonin olevan Holmesille yhtä tärkeä kuin hänelle, ja hoputtaa tätä etsimään sen kuka

vahingoitti Watsonia. Doylen teksteissä Mary on ymmärtäväinen ihminen, joka ei valita vaikka Watson jatkuvasti katoaa Holmesin kanssa seikkailemaan.

KUVA 20. Holmes ja Watson, ”Sherlock Holmes”, 2009.

Huomasin myös että miesten kumppanuutta korostetaan myös kuvilla ja valoilla. Sommittelun puolesta on heti selvää että miehet ovat usein lähellä toisiaan, hieman kauempina muista. Tällä kuvastetaan heidän luottamustaan siihen että toinen on takaamassa selustan, sekä tietysti myös läheisyyttä. Se korostaa heidän erilaisuuttaan muista yhä enemmän, dialogin ja juonen lisäksi.

4.2 Holmes nykyajassa

Vuonna 2010 ilmestyi kolmen 90 minuutin jakson televisiosarja BBC:lle nimeltään Sherlock. Steven Moffat ja Mark Gatiss olivat keskustelleet junassa vanhoista Rathbonen elokuvista ja siitä, kuinka heidän mielestään niistä nykyaikaan muutetut olivat parempia kuin viktoriaaniseen aikaan sijoittuneet. Tästä keskustelusta lähti idea tehdä Sherlock Holmes –sarja nykyajassa (Barnes 2011, 6). Tai ainakin näin Moffat kirjoittaa Barnesin kirjan alkusanoissa. Tuotantokausia on nyt tullut kolme, ja jokaisessa Moffat on kirjoittanut yhden, Gatiss yhden ja kolmas kirjoittaja yhden jakson. Gatissin mielestä Sherlock Holmes oli liikaa vain sumua ja vaunutakseja. Moffat halusi nykyajan katso-

jien kokevan Holmesin niin kuin ihmiset tarinoiden aikana kokivat, muodikkaana ja hyvänä tarinankerrontana (Barnes 2011, 168).

Tuloksena on sarja joka yhdistelee Doylen tarinoita ja omalla tavallaan pysyy niille uskollisina. Nyt ilmestyneet tuotantokaudet käsittelevät Holmesin ja Watsonin tapaamisesta Holmesin valekuolemaan ja Watsonin ja Maryn avioliittoon. Faksit ovat nyt tekstiviestejä ja Watsonin kirjoittaa lehtikirjoituksien sijaan blogia, Holmes yrittää päästä tupakoinnista eroon ja käyttää nikotiinilaastareita (Barnes 2011, 170.) Sherlock on todella oivallinen tarkastelun kohde hahmoista puhuttaessa; aivan kuin Ritchienkin elokuvissa Sherlock on todella hahmovetoinen. Se tuo lisää Doylen hahmoihin ammentamalla alkuperäisistä teksteistä. Barnes kirjoittaa (2011, 171) sarjan tärkeimmän oivalluksen olevan yksinkertaisesti hahmojen etunimillä puhuttelu, Sherlock ja John. Hän sanoo hahmojen olevan rakastettavia heikkouksiensa takia, ei niistä huolimatta. Olen täysin samaa mieltä. Sherlock tuo juuri nykyaikaan sopivan karakterisoinnin; raaka ihmisyyys ja suuret tunteet.

4.2.1 Hylkiö ja yksinäinen mies

Sherlockia esittää Benedict Cumberbatch, ainoa joka luki roolia varten (Barnes 2011, 169.) Cumberbatch on pitkä ja laiha, eli sopii alkuperäisten tekstien kuvaukseen. Hänelle tehdyt kiharat mustat hiukset ovat kaukana sliipatusta Holmesin mielikuvasta, mutta sopivat hahmon päivitettyyn tyyliin. Sherlock käyttää räätälöityjä pukuja ja tiukkoja kauluspaitoja. Inverness -takin on korvannut dramaattinen ja pitkä tummansininen huopatakki. Toisin kuin Downeyn Holmes, tämä huolehtii omasta hygieniastaan ja tyylistään tarkkaan. Myös Holmesin pitämät aamutakit ovat mukana. Deerstalek -hattu on juokseva vitsi toisen tuotantokauden ensimmäisessä jaksossa. Sherlock ottaa teatterilavastuksesta hatun piilottaakseen kasvonsa lehdistöltä, ja päättyy hattuineen juorulehtien etusivuille. Myöhemmin poliisit ostavat hänelle samanlaisen hatun lahjaksi vitsinä. Näiden parin kohtauksen lisäksi tätä 1800-luvun hattua ei tietenkään nähdä.

KUVA 21. Benedict Cumberbatch Sherlockina, "A Study in Pink", 2010.

Sherlock on yhä älykäs ja loistavan päättelykyvyn omaava mies. Hän käy ruumishuoneella hakkaamassa ruumiita saadakseen tietää miten mustelmat syntyvät kuoleman jälkeen ja samalla auttaa poliiseja ratkaisemaan erilaisia tapauksia. Siinä missä viktoriaanisella aikakaudella Holmesin kyvyt otettiin ihailen vastaan, tässä adaptaatioissa on jouduttu miettimään, että miten näin omalaatuinen ja näennäisesti tunnevammainen ihminen otettaisiin vastaan. Heti ensimmäisessä jaksossa saamme nähdä että ei hyvin. Ainoa ihminen joka ottaa Sherlockin edes hieman mukavasti vastaan on kirjoistakin tuttu rikoskomisario Lestrade. Muut haukkuvat tätä "friikiksi" ja yleisesti kohtelevat tätä pelokkaasti ja huonosti. Sally Donovan, sarjan oma hahmo, sanoo Johnille uskovansa että joskus he löytävät vielä ruumiin jonka Sherlock on itse tappanut. Sherlockin mielentila on mielestäni yksi sarjan pääteemoista. Sarja leikittelee ajatuksella että Sherlock voisi helposti olla lain toisellakin puolella, mutta se, että ei ole, kertoo hahmosta paljon. Sherlock itse sanoo olevansa hyvin toimiva sosiopaatti, kun taas John ohimennen mainitsee aspergerin oireyhtymän. Sosiopaatti Sherlock ei kuitenkaan ole; sarjan aikana hänen hahmonsa kehittyy kovaa vauhtia. Hänestä tulee täydellisestä sosiaalisesta hylkiöstä mies joka tekee melkein mitä vain pitääkseen ympärillään olevat ihmiset turvassa. Doylen tekstissä Holmes ei melkein koskaan kehity, hahmojen sisäinen elämä ei ole tarinoissa pääosassa. Jaksossa The Reichenbach Fall Moriarty on saanut Sherlockin ansaan sairaalan katolle. Moriarty antaa hänelle kaksi vaihtoehtoa, joko Sherlock hypää katolta alas kuolemaansa, tai kolme hänelle tärkeintä ihmistä, John, Lestrade ja vuokraemäntä rouva Hudson kuolevat. Kohtaus on todella erilainen kirjojen kohdasta,

mutta se ei haittaa. Väitän että pelkkä fiksu salapoliisitarina ja älyn leikki eivät enää riitä nykypäivän katsojille. Kuten aikaisemminkin jo mainitsin samaistuttavat hahmot ja juonet myyvät.

KUVA 22. Mark Gatiss Mycroftina, “The Empty Hearse” 2014, Rupert Graves Lestradena, “The Hounds of Baskerville” 2012 ja Una Stubbs rouva Hudsonina, “His last Vow “ 2014.

Holmesin huumeidenkäyttö on kirjoitettu hahmoon ovelasti. Ensimmäisessä jaksossa Sherlock ja John tulevat kotiin huomatakseen että Lestrade on tekemässä huumeratsiaa. Hän on ärsyyntynyt siitä, ettei Sherlock ole jakanut hänen kanssaan kaikkia tapauksen yksityiskohtia. Sherlock sanoo olevansa kuivilla Lestraden huomauttaessa että ratsia ei ole enää leikkiä jos jotain löytyy. Myöhemmin, toisen tuotantokauden ensimmäisessä jaksossa Sherlockin veli Mycroft, John ja Rouva Hudson varmistavat että Sherlock ei ole kätkenyt mitään Baker Streetille, koska pelkäävät tämän lipsuvan. Entinen riippuvuus tuo mielestäni lisää draamaa ja juuri sopivasti lisää uskottavuutta nykyaikaisuudelle. Kolmannella tuotantokaudella Johnin muutettua pois hän ja vaimonsa löytävät Sherlockin kesken tapauksen huumeluolasta, jossa tämä on tapauksen takia. He saavat kuitenkin tietää tämän lipsuneen.

Sherlockin hahmo on monimutkainen ja psykologisesti erittäin kiehtova. Holmes on Doylen tekstistä lähtien ollut mielenkiintoinen ja erikoinen. Hän on tarinoissa usein kylmä ja tunteeton, mutta saa usein adaptaatioissa uusia piirteitä. Tämä moderni Holmes on juurikin sellainen; hän on mies joka itse väittää olevansa välinpitämätön ja kylmä. Oikeasti hän omaa paljon tunteita, ja kiintyy varsinkin Johniin todella nopeasti.

4.2.2 Kapteeni John Watson

Johnia näyttelee Martin Freeman. Roolia varten luki monta näyttelijää, mutta Freeman valittiin hänen luettuaan Cumberbatchin kanssa (Barnes 2011, 169.) Johnin ulkonäköä on muokattu Doylein teksteistä reilusti, suurin muutos on viiksien puute. Kolmannen tuotantokauden ensimmäisessä jaksossa hän kasvattanut viikset, mutta ajaa ne aika nopeasti pois. Mielestäni hieno yksityiskohta on Freemanin tapa kantaa itseään hänen esittäessään Johnia. Hänestä huomaa heti että mies on ollut sotilas. Hänen ryhtinsä on jäykkä ja suora, ja kävelytyylinsä samanlainen. Monesti Watsonin hahmossa korostetaan sitä, että tämä on lääkäri. Olen todella iloinen, että tämä toinen puoli korostuu näissä uusimmissa adaptaatioissa, koska mielestäni se selittää hänen hahmoaan todella paljon. Hänessä yhdistyy lojaalius ja palava tarve suojella. Hän on luonnostaan taistelija, mutta halu auttaa on myös suuri.

KUVA 23. Martin Freeman Watsonina, “A Study in Pink”, 2010.

Kuten Doyleinkin teksteissä, John Watson on juuri saapunut Afganistanista loukkaantuttuaan sodassa. Hän näkee painajaisia sotatantereelta ja käy terapeutilla. Doylein teksteissä Watsonin haavoittumakohta on vaihtelee, tarinassa A Study in Scarlet se on olkapäässä, mutta The Sign of Four –tarinassa jalassa. (Smith 2009, 31) Sherlockissa ongelma on ratkaistu hienosti; Johnia ammuttiin olkapäähän, mutta se aiheuttaa hänelle psykosomaattista ontumista. Hänellä on myös tärinää vasemmassa kädessään. Ontuminen ja painajaiset eivät kerro hyvää Johnin psykologisesta voinnista, ja hänen terapeutinsa ehdottaa elämänsä tapahtumien kirjoittamista blogiin. John sanoo että hänelle ei

ikinä tapahdu mitään. Hän kuitenkin tapaa Sherlockin, ja ajautuu jakamaan hänen kanssaan asunnon, aivan kuten Doylekin teksteissä. John auttaa Sherlockia murhan tutkimisessa, ja kesken tutkimusten tapaa Sherlockin veljen Mycroftin. Mycroft kuulustelee Johnia ja yrittää saada tämän urkkimaan tietoja Sherlockista. John kieltäytyy ja Mycroft toteaa, että koko jännittävän tapauksen aikana Johnin käsi ei ole tärisnyt. Hän toteaa, että Johnin terapeutti on kirjoittanut muistiinpanoihinsa hänellä olevan luottamusongelmia, mutta että yhtäkkiä John luottaakin Sherlockiin. Hän sanoo että sota ei kummittelekaan Johnin mieltä, vaan hänellä on sitä ikävä. Tämä onkin vuorosana joka mielestäni kertoo Johnista kaiken. Hän tarvitsee elämäänsä jännitystä ja seikkailuja. Aivan kuten Ritchienkin elokuvissa Watson on täydellisesti osa tiimiä. Kaukana ovat ajat joina kirjoittajat eivät tieneet mitä tehdä hänen hahmolleen. Sherlockin tavattuaan Johnin paraneminen alkaa, sillä hän pääsee taas sotatantereelle, vähän vain erilaiselle. Sherlock vie Johnin syömään samalla kun he käyvät jahtaamassa Sherlockin epäiltyä. Päästyään kotiin ravintolan omistaja soittaa ovikelloa ja tuo Johnin kävelykepin, jonka tämä oli unohtanut ravintolaan. Sherlock hymyilee tietävästä; Johnin ontuminen on poissa.

Doyle mainitsee tarinoissaan Watsonin olevan pieni naistenmies. Tai oikeastaan teksteissä Watson sanoo niin itse. Tämä on ututettu Johnin hahmoon selvästi mutta ei liian alleviivaavasti; ensimmäisessä tuotantokaudessa John tutustuu toiseen lääkäriin, Sarah Sawyeriin, jonka kanssa menee treffeille. Treffit menevät kuitenkin pilalle Sherlockin tullessa mukaan. Toisessa tuotantokaudessa on maininta monestakin tyttöystävästä, kun Sherlock sekoittaa monen naisen nimet keskenään. Kolmas tuotantokausi alkaa siitä, kun John on vihdoon pääsemässä yli Sherlockin ”kuolemasta” ja aikoo kosia tyttöystävänsä Mary Morstania. Sherlock tulee takaisin, ja tuotantokauden toisessa jaksossa vietetään Johnin ja Maryn häitä, eli aikajana muuttuu hieman kaanonista. Kolmas jakso alkaa siitä, että John ei ole nähnyt Sherlockia pitkään aikaan ja alkaa kyllästyä rauhalliseen avioelämään, kaivaten seikkailuja. Sherlockin tekijät ovat päättäneet käyttää Maryn hahmoa enemmän kuin mitä kaanonissa oli. Sarjassa paljastuu Maryn olleen pakosalla oleva CIA –agentti väkivaltaisella ja kyseenalaisella menneisyydellä. John romahtaa ja ihmettelee miten on mahdollista, että hänen vaimonsakin on vaarallinen ja epätavallinen. Sherlock sanoo sen, mitä koko sarjan aikana olemme huomanneet Johnista; hän on lääkäri joka lähti sotaan, hänen paras ystävänsä on sosiopaatti joka ratkaisee rikoksia huumeiden käytön sijasta, ja jopa hänen vuokraemäntänsä on pyörittänyt huumerinkiä. Hän sanoo että John on koukussa vaaralliseen elämäntapaan ja ihmisiin. Vaikka

Sherlock on väärässä itsestään sanoessaan olevansa sosiopaatti ja ratkaisevansa rikoksia vain pysyäkseen kuivilla, hän kuvaa Johnin hahmoa täydellisesti.

Doylen Watson on taipuvainen sankarinpalvontaan ja ihaileekin Holmesia suuresti. Sherlockin John tietää minkälainen mies Sherlock on, ja ihailee häntä ei pelkästään siitä huolimatta, vaan juuri siksi. Ensimmäisessä jaksossa Sherlock kertoo Johnille päättelyitään Johnista, ja kun tämä sanoo Sherlockin taitoja ihmeellisiksi ja hienoiksi, Sherlock toteaa että yleensä ihmiset vain käskevät hänen ”painua helvettiin”. John siis ihailee tämän kykyjä, mutta alkaa myös pitämään tästä ihmisenä. Hän kuitenkin tietää Sherlockin oikut ja heikkoudet, eikä aio vain sietää niitä tai katsoa vierestä. Vaikka tämä ei ole suoraan sidoksissa siihen, minulle tulee mieleen kaanonin Watsonin yritykset saada Holmes lopettamaan huumeiden käyttö. Hän ei ikinä mennyt äärimmäisyyksiin, mutta ilmaisi kuitenkin että ei ollenkaan hyväksy sitä. John on Sherlockin tukena ja kannustaa tätä olemaan hyvä ihminen.

4.2.3 Kaksi poikamiestä

Yhden nykyään enemmän esiin nousseen teorian mukaan Holmes olisi tilaisuuden tullen halunnut aloittaa romanttisen suhteen esimerkiksi Watsonin kanssa. Holmesilla ei koskaan ollut naisystävää, ja tämän läheinen suhde ystävänsä oli lämmin. Muutama kohta kaanonissa tukee tätä teoriaa, esimerkiksi kun Holmes ottaa Watsonia kädestä tai se kun he nukkuvat yhdessä tuplasängyssä, Holmesin huuto tarinassa *The Dying Detective* ”Quick man, if you love me!” Suuresta kiintymyksestä on monia todisteita, mutta seksuaalisesta suhteesta ei. Suurimmassa osassa kaanonista ei ole mitään merkkejä seksuaalisesta jännityksestä (Smith 2009, 115-116). 1800-luvun Englannissa kahden miehen seksuaalinen suhde oli rangaistava teko, ja siksi kaikki nämä pienet nyanssit ja repliikit ovat varmaankin niin vahvoja. Holmesin ja Watsonin mahdollisesta romanttisesta suhteesta on kirjoitettu pastissejakin, esimerkiksi Rohase Piercyn *My Dearest Holmes*, joka käsittelee kaikkea Watsonin näkökulmasta. Olen ihmetellyt miksi en ole löytänyt montaakaan adaptaatioita tästä näkökulmasta, mutta Sherlock ainakin ohimennen käsittelee tätä. Sherlock ja John ovat niin läheisiä, että todella moni heidät ensimmäistä kertaa tavanneista heti olettaa heidän olevan yhdessä. Oletan että nykyaikana, jolloin homoseksuaaliset suhteet ovat hyväksytympiä, tämä suhde saatetaan helpommin nähdä romanttisena. Esimerkiksi Johnin tullessa katsomaan 221B:n asuntoa rouva Hudson heti

olettaa etteivät he tarvitse kahta makuuhuonetta. Hotellinpitäjät olettavat etteivät he tarvitse kahta huonetta. Johnin tyttöystävä sanoo suutuksissaan Johnin olevan loistava poikaystävä, ja että Sherlock Holmes on onnenpekka.

Sherlock ja John ovat molemmat miehiä jotka eivät sovi tavalliseen elämään. Heillä on sisäpiirin vitsejä joita muut eivät tajua. Kerran heidät kutsuttiin Buckinghamin palatsiin, ja Sherlock, tietäen veljensä olevan asialla, lähti pukeutuneena pelkästään lakanaan. Hänen ja Johnin vitsaillessa ja nauraessa Mycroft tulee paikalle ja sanoo toivovansa että kaksikko voisi edes joskus käyttäytyä kuin aikuiset. John vastaa että se on aika epätoimennäköistä, he ratkaisevat rikoksia joista hän kirjoittaa blogia ja Sherlock unohtaa housunsa. Tässä on mielestäni hienosti kiteytynyt taas se ”me vastaan maailma” – mentaliteetti josta olen puhunut. Tässä on kaksikko jota muut eivät ymmärrä mutta jotka ymmärtävät toisiaan melkein täydellisesti. Tässä on myös hauska moderni viittaus heidän tilanteensa absurdiuteen, kun taas kaanonissa heidän tilanteensa oli täysin normaali.

KUVA 24. Sherlock ja John, “The Sign of Three”, 2014.

He ovat tavallaan samanlaisia, mutta kuitenkin todella erilaisia. Kuten kaanonissakin, John toimii siltana tavallisten ihmisten ja Sherlockin välillä. Mielestäni John on enemmän kiinni yhteiskunnassa, mutta kokee silti olevansa sen ulkopuolella. Siksi hän pystyy tekemään mitä tekee; pehmentää Sherlockin vaikutusta muihin ihmisiin, mutta samalla olla Sherlockin puolella. Sarjan ensimmäisessä jaksossa John olisi monta kertaa voinut kävellä pois, mutta ei pystynyt. Hän löysi elämänhalunsa takaisin. Hän näkee Sherlockissa enemmän kuin kukaan muu. Jaksossa The Reichenbach Fall Sherlock on

etsintäkuulutettu, ja häntä tullaan pidättämään. John jää asuntoon johon rikosylitarkastajan kanssa. Tämä puhuu siitä kuinka oudolta Sherlock näyttää ja että yleensä niinhän se on. John lyö tätä kasvoihin ja hänetkin pidätetään. Sherlockille John on mies joka ei ole pelkästään apuri, vaan joka ymmärtää tätä eikä käänny pois. Johnin avulla Sherlock alkaa aukeamaan ihmisille enemmän. Kaksikin kertaa antagonistit on kidnapannut Johnin koska tietää tämän olevan Sherlockin heikko kohta. Johnin häiden aikana Sherlockin bestman-puheen aikana näemme ensimmäistä kertaa Sherlockin kunnolla laittavan tunteitaan sanoihin puhuessaan hänen ja Johnin kumppanuudesta. Puhe on koskettava ja raottaa lisää Sherlockin sisäistä maailmaa. Kolmannen tuotantokauden viimeisessä jaksossa Johnin vaimo Mary ampuu Sherlockia, ja näemme montaakin Sherlockin mielen sisältä. Mielessään Sherlock käy keskustelun arkkivihollisensa Moriarty'n kanssa. Reaaliajassa näemme, että Sherlockin sydän on pysähtynyt, mutta kun hänen mielensä sisällä Moriarty sanoo että John jää nyt yksin ja on vaarassa, Sherlock repii itsensä takaisin tajuihinsa.

KUVA 25. Sherlock ja John, “The Blind Banker”, 2010.

Sherlockissa on myös mielenkiitaisia tapoja kuvata Sherlock ja John. Esimerkiksi valaistus tuntuu olevan suuressa osassa. Kuten kuvassa 23, Sherlock kuvataan usein kylmässä valossa ja John lämpimässä. Sherlock on, varsinkin sarjan alussa, logiikkaan nojaava aika kylmä ihminen, kun taas John on lämpimämpi ja ihmisläheinen. Tätä valokikkailua on mielestäni hieman vähemmän myöhemmissä tuotantokausissa. Syytä en

tiedä, mutta haluaisin kuitenkin tulkita sen sillä, että hahmot ovat nyt muuttuneet ja rajat eivät ole niin selkeät.

5 POHDINTA

Holmes-adaptaatiot pyrkivät esittämään lopullisemman Holmesin kuin mitä Arthur Conan Doyle itse teki (Leich 2007, 230-231.) Leich tarkoittaa tällä Doylen tekemiä pieniä virheitä tai ristiriitaisia viitteitä ja adaptaatioiden pyrkimystä tehdä Holmesista tietynlainen. Vaikka ei puhuttaisikaan Doylen virheistä, olen tullut siihen tulokseen että adaptaatiot pyrkivät aina puskemaan tietynlaisen version Holmesista ja Watsonista. Versiot tietysti vaihtelevat, jokaisella on omat tapansa ja painotuksensa hahmojen kuvaamisessa. Mielestäni erittäin mielenkiintoista on tapa jolla Holmesin hahmo on muuttunut aikojen saatossa. Erilaiset piirteet ovat kokoajan nousseet ja jotkut ovat olleet aina samoja. Holmesin ja Watsonin hahmoissa on melkein aina pysynyt jotkut asiat samana; Holmesin äly ja looginen ajattelutapa, ja Watsonin uskollisuus ja huolenpito. Sherlock Holmes –adaptaatioita on tehty niin paljon, että en voi puhua kaikkien puolesta, ja poikkeuksiaakin on.

Holmesin hahmo oli ensin vain työkalu ja tunnettu nimi, josta tehtiin paljon mykkäelokuva. Sen jälkeen Rathbonen aikaan hänessä korostettiin analyttistä ja logiikkaa seuraavaa puolta. Hän oli superihminen johon kukaan ei voinut koskea. Sen jälkeen Holmes sai Brettin aikaan uusia piirteitä; tietynlainen haavoittuvuus ja mielialanvaihtelut saivat valoa. Tällöin uskollisuus alkuperäisteoksille oli suuressa arvossa. Sen jälkeen Ritchien elokuvissa Holmes sai kunnollisen tunneskaalan ja hänessä korostettiin fyysistä puolta, hänestä tuli toimintasankari mielenlahjojensa ohella. Suhde Watsoniin nostettiin pöydälle. Holmes siirtyi 2000-luvulle Sherlockissa. Siinä korostettiin Holmesin suhdetta yhteiskuntaan ja hänen paikkaansa siinä. Holmesin sisäinen elämä ja mieli olivat tärkeitä ja taas suhde Watsoniin sen kautta.

Mielestäni Watsonin hahmo on muuttunut enemmän kuin Holmesin. Ensimmäisissä elokuvissa häntä tuskin oli, kaikki huomio on Sherlock Holmesissa. Rathbonen aikaan hän oli oikeastaan pelkää huumorikevennys, ja hänen funktionsa oli aivan hukassa. Sen jälkeen Granadan sarjassa hän sai kunnollisen roolin Holmesin uskollisena ystävänä. Hänen hahmonsa oli todella lähellä Doylen Watsonia, kuten aikaisemmin mainitsinkin, uskollisuus oli tälle adaptaatiolle todella tärkeä. Granadan jälkeen Watsonin hahmo sai kokoajan tärkeämmän roolin. Ritchien elokuvat ja BBC:n Sherlock korostavat hänen temperamenttista luontoaan. Hän on mukana toiminnassa alusta asti. Kuten Holmesin-

kin tapauksessa Watsonin sisäinen elämä korostuu Sherlockissa. Hän ei ole enää vain Holmesin ystävä joka kirjoittaa heidän seikkailunsa ylös; hänellä on omat motiivit ja halut. Hän ei pelkästään roiku mukana, vaan on tärkeä hahmo juonellekin. Hän puolustautuu ja on itsenäinen, toimiva tekijä. Watsonin sankarinpalvonta on muuttunut uudemmissa adaptaatioissa enemmänkin syväksi ystävyudeksi, jossa hän uskaltaa yhä enemmän sanoa vastaan ja moittia Holmesia.

Mielestäni on selvää että Holmesin hahmoa on viety kokoajan inhimillisempään suuntaan. Hän on yhä outo ja ulkopuolinen, mutta hänessä korostetaan tunteita ja suhteita muihin ihmisiin. Luulen että yhteiskuntamme on antanut hyvin tilaa hänen hahmonsa tutkimiseen ja vastauksen etsimiseen kysymykseen ”miksi hän on juuri sellainen kuin on?” On mielenkiintoista ajatella, että miksi tähän suuntaan on menty. Olen aikaisemmin maininnut uskovani syyn olevan yleisön halu sympaattiseen päähenkilöön ja kiinnostus ihmisyydestä ja ihmissuhedraamasta. Väitän että Watsonin hahmo on kasvanut ihan senkin takia, että hänestä haluttiin tehdä enemmän uskollinen Doylen Watsonille, mitä hän ei alussa todellakaan ollut. Molempien hahmojen kasvu ja kehittyminen aikojen saatossa on antanut myös tilaa heidän ystävyytensä käsittelemiseen. Tämä on myös teema jota ei mielestäni aluksi paljoa näkynyt, mutta joka on melkein uusimpien adaptaatioiden pääteema. Minua lämmittää ajatus siitä, että kaikki nämä uudetkin aspektit ovat kaikki Doylen tekstistä jollakin tapaa, niitä on vain hieman muuteltu ja suurennettu, painotettu enemmän. Sherlock Holmes on mielestäni yllättävän sopiva draamalle, vaikka se ei Doylen teksteissä ollutkaan pääpointti. Tarinoissa on todella paljon tilaa uudelle tekstile ja interaktioille, ja moni adaptaatio onkin käyttänyt tätä hyväkseen. On mielenkiintoista huomata mitä kaikkea tarinoihin ja hahmoihin lisätään uskollisuuden raameissa.

Luulen että tulevaisuudessa Sherlock Holmes –adaptaatiot jatkavat tässä suunnassa. Jossain vaiheessa varmaankin tulee jokunen adaptaatio jossa Holmes on taas kylmä ja tunteeton, ja jossa Watson ei saa omaa osaansa. Uskon kuitenkin että pääosin tämä ihmissläheisempi lähestymistapa on tullut jäädäkseen. Molemmat miehet ovat loppujenlopuksi psykologisesti mielenkiintoisia ja jopa luonteeltaan rikkinäisiäkin. Luulen että siinä missä mysteerit ja fiksut tempot ovat yhä mielenkiintoisia ja haluttuja, ne eivät yksin enää riitä. Väitän tarinoiden mysteerit ovat Doylen tarinoissa todella hienoja onnistuneita, Sherlock Holmes ja Tohtori John Watson ovat ne kaikista ikimuistoisimmat

elementit. Tarinoiden muut hahmot tulevat ja menevät erilaisissa elokuvissa ja televisio-sarjoissa välillä tärkeinä ja välillä sivuhahmoina, mutta Holmes ja Watson pysyvät.

LÄHTEET

KIRJALLISET LÄHTEET

Barnes, A. 2011. Sherlock Holmes On Screen. Lontoo: Titan Books.

Davies, D. S. 2007. Starring Sherlock Holmes. Lontoo: Titan Books.

Doyle, A. 2008. The Complete Stories of Sherlock Holmes. Hertfordshire: Wordsworth Editions Limited.

Johnson, R. & Upton, J. 2012. The Sherlock Holmes Miscellany. Stroud: The History Press.

Leich, T. 2007. Film adaptation & it's discontents from Gone With the Wind to The Passion of the Christ. Baltimore: University Press.

Mcfarlane, B. 1996. Novel to Film: An Introduction to the theory of Adaptation. Oxford: Clarenton Press.

Seger, L. 1992. The Art of Adaptation: Turning Fact and Fiction into Film. New York: Henry Holt and Company, LLC.

Silver-Lasky, P. 2004. Screenwriting for the 21st century. Lontoo: B T Batsford.

Smith, D. 2009. The Sherlock Holmes Companion. Lontoo: Aurum Press Ltd.

Thomson, J. Holmes and Watson. Lontoo: Allison & Busby Ltd.

ELOKUVA- JA TELEVISIO-LÄHTEET

Dressed to Kill. 1946. Ohjaus: Roy William Neill. Tuotanto: Universal Pictures. Tuotantomaa: Yhdysvallat.

Sherlock. Sarjan luojat: Mark Gatiss ja Steven Moffat. Iso-Britannia 2010-2014. BBC.

Sherlock Holmes. Sarjan luoja: Michael Cox. Iso-Britannia 1984-1994. Granada Television.

Sherlock Holmes. 2009. Ohjaus: Guy Ritchie. Tuotanto: Silver Pictures, Village Roadshow Pictures, Wigram Productions. Tuotantomaat: Iso-Britannia, Yhdysvallat.

Sherlock Holmes and the Secret Weapon. 1943. Ohjaus: Roy William Neill. Tuotanto: Universal Studios. Tuotantomaa: Yhdysvallat.

Sherlock Holmes Baffled. 1900-luvun alku. Ohjaus: Arthur Marvin. Tuotanto: American Mutoscope and Biograph Company. Tuotantomaa: Yhdysvallat.

Sherlock Holmes: A Game of Shadows. 2011. Ohjaus: Guy Ritchie. Tuotanto: Silver Pictures, Village Roadshow Pictures, Wigram Productions. Tuotantomaat: Iso-Britannia, Yhdysvallat.

The Adventures of Sherlock Holmes – The Dying Detective. 1921. Ohjaus: Maurice Elvey. Tuotanto: Stoll Pictures. Tuotantomaa: Iso-Britannia.